

ЗАТВЕРДЖУЮ

**ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»**

професор

Олег ТОДОЩАК

« 16 »

06

2026 року

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації була затверджена рішенням Вченої Ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 09 листопада 2022 року, протокол № 2)

Витяг

**з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 15 від 15 червня 2026 року**

Присутні:

**завідувач кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Степаненко О. В.
– науковий керівник;**

декан факультету прокуратури та слідства (КЮ), д.ю.н., професор Колодін Д. О. – головуючий на засіданні;

**професор кафедри кримінального права, д.ю.н., професор Стрельцов Є. Л.
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., професор Туляков В. О.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Коломієць Ю. Ю.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Полянський Є. Ю.;
професор кафедри кримінального права, к.ю.н., доц. Мирошниченко Н.А.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Хімченко С. А.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Чугуніков І. І.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Горбачова І. М.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Берш А. Я.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Бойченко В. П.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Тімофєєва Л. Ю.;**

доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Ободовський О. В.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Тавлуй О. В.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Хильченко А. С.;
доцент кафедри кримінального права, доктор філософії в галузі «Право»
Бубен К. В.;
доцент кафедри кримінального права, доктор філософії в галузі «Право»
Павлова О. С.;
лаборант кафедри кримінального права Ткаченко К. О.;
лаборант кафедри кримінального права Коваль В. А.
аспірантка кафедри кримінального права Поліщук Я. Р.

З присутніх 6 докторів юридичних наук та 11 кандидатів юридичних наук (докторів філософії в галузі «Право») – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувачки ступеня вищої освіти доктора філософії Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризувала його об'єкт та предмет, виклала науково-практичну значимість роботи, надала відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір теми дисертаційного дослідження, здобувачка зазначає, що проблематика психологічного насильства у сучасному суспільстві набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку зі зміною форм міжособистісної взаємодії, розвитком цифрового середовища, поширенням домашнього насильства та збільшенням випадків прихованого психологічного впливу на особу. На відміну від фізичного, психологічне насильство часто не залишає очевидних зовнішніх проявів, однак здатне спричиняти глибокі та тривалі наслідки для психічного здоров'я людини, її соціальної адаптації та здатності реалізовувати власні права й свободи.

У сучасній кримінально-правовій доктрині питання психологічного насильства залишається дискусійним. Відсутність єдиного підходу до визначення його сутності, ознак та форм прояву ускладнює практику застосування кримінального законодавства та негативно впливає на ефективність захисту потерпілих осіб. Водночас чинне законодавство України використовує низку суміжних понять – «психічне насильство», «психологічне насильство», «погроза», «психологічний вплив», – не забезпечуючи їх достатньої термінологічної узгодженості.

Актуальність теми обумовлена зростанням кількості правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, булінгом, психологічним тиском у трудових відносинах, а також поширенням інформаційних технологій, що створюють нові форми впливу на психіку людини. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні комплексного наукового підходу до розуміння психологічного насильства як самостійної кримінально-правової категорії.

Особливого значення дослідження набуває в умовах європейської інтеграції України та необхідності гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами захисту прав людини. Практика Європейського суду з прав людини, положення Стамбульської конвенції та міжнародних актів у сфері протидії насильству вимагають від держави створення ефективних правових механізмів запобігання психологічному насильству та захисту потерпілих.

Таким чином, вибір теми дослідження «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство» обумовлений необхідністю комплексного теоретичного осмислення даного явища, удосконалення понятійного апарату кримінального права, а також вироблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності кримінально-правового реагування на різні форми психологічного впливу. Актуальність теми зумовлюється також потребою усунення прогалин і колізій у кримінальному законодавстві України, вироблення чітких критеріїв кваліфікації відповідних діянь та забезпечення єдності правозастосовної практики.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є комплексний аналіз психологічного насильства як кримінально-правової категорії, визначення його сутності, ознак та форм прояву, дослідження особливостей кримінально-правового регулювання відповідальності за діяння, пов'язані з психологічним насильством, а також обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

– дослідити еволюцію поняття «насильство» у кримінально-правовій доктрині;

- визначити сутність та надати визначення психологічного насильства;
- дослідити міжнародний досвід кримінально-правового регулювання психологічного насильства;
- встановити проблеми термінологічної неузгодженості у чинному законодавстві;
- визначити взаємозв'язок психологічного насильства та психологічного впливу;
- здійснити класифікацію психологічного насильства;
- визначити особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із психологічним насильством;
- проаналізувати вплив цифрового середовища на поширення нових форм психологічного насильства;
- визначити пріоритетні напрямки удосконалення законодавства у сфері регулювання психологічного насильства, з урахуванням міжнародного досвіду;
- сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства України у сфері регулювання відповідальності за психологічне насильство з урахуванням міжнародних і європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері кримінально-правового регулювання та протидії психологічному насильству.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за психологічне насильство.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження складає система філософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання правових явищ, комплексне застосування яких забезпечило всебічність, об'єктивність та наукову достовірність отриманих результатів. Використання відповідних методів дослідження обумовлювалося особливостями мети, завдань, об'єкта та предмета дисертаційної роботи.

Діалектичний метод використано як універсальний метод наукового пізнання, що дозволив дослідити психологічне насильство як динамічне соціально-правове явище, яке змінюється залежно від розвитку суспільних відносин, кримінального законодавства та міжнародних стандартів захисту прав людини. За допомогою цього методу досліджено взаємозв'язок між соціальними процесами, розвитком інформаційного суспільства та трансформацією форм насильницької поведінки.

Історико-правовий метод застосовано під час дослідження генезису поняття «насильство» у правовій доктрині та законодавстві України, починаючи з періоду Київської Русі та закінчуючи сучасним етапом розвитку кримінального права. Використання цього методу дозволило простежити еволюцію уявлень про фізичне, психічне та психологічне насильство, а також встановити

закономірності розвитку відповідного нормативного регулювання (підрозділ 1.1).

Формально-юридичний метод використано при аналізі положень Конституції України, Кримінального кодексу України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», міжнародно-правових актів та інших нормативно-правових джерел. Завдяки цьому методу досліджено зміст кримінально-правових норм, що регулюють питання насильства, визначено особливості законодавчого закріплення понять «психічне насильство», «психологічне насильство», «погроза», «примус», «психологічний вплив» та інших суміжних категорій (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 3.1).

Системно-структурний метод дозволив визначити місце психологічного насильства у системі кримінально-правових категорій, встановити його структурні елементи, ознаки та форми прояву. За допомогою цього методу здійснено класифікацію видів психологічного насильства (підрозділи 1.2, 2.2).

Порівняльно-правовий метод застосовано під час аналізу законодавства зарубіжних держав та міжнародних стандартів у сфері протидії психологічному насильству. Використання цього методу дозволило встановити спільні та відмінні риси правового регулювання психологічного насильства у різних правових системах, а також визначити перспективи імплементації позитивного міжнародного досвіду у національне законодавство України (підрозділи 1.2, 3.2).

Метод аналізу та синтезу використовувався при опрацюванні наукових підходів до розуміння поняття «насильство», узагальненні позицій учених щодо сутності психологічного насильства та формуванні авторського визначення відповідної категорії. Аналіз дозволив виокремити основні ознаки психологічного насильства, а синтез – сформулювати комплексний підхід до його розуміння у кримінальному праві (підрозділи 1.1, 1.2).

Логіко-семантичний метод застосовано для дослідження змісту та співвідношення понять «насильство», «психологічне насильство», «погроза», «примус», «психоемоційний вплив» тощо. За допомогою цього методу здійснено уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження та виявлено термінологічні неузгодженості чинного законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 3.1).

Метод правового моделювання використано під час розроблення пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства України у сфері протидії психологічному насильству. За допомогою цього методу сформульовано пропозиції щодо законодавчого закріплення поняття психологічного насильства, удосконалення механізмів кримінально-правового захисту потерпілих та вдосконалення кваліфікації відповідних кримінальних правопорушень (підрозділи 1.2, 3.1, 3.2).

Метод узагальнення судової практики застосовано при дослідженні рішень Верховного Суду, практики національних судів та Європейського суду з прав

людини щодо кримінально-правової оцінки психологічного насильства. Це дозволило виявити основні проблеми правозастосування та сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності правового реагування на відповідні прояви (підрозділи 1.1, 3.1).

Психолого-правовий метод використано для дослідження особливостей впливу психологічного насильства на психічний стан потерпілої особи, механізмів формування психологічної залежності, страху, приниження та інших негативних психоемоційних наслідків. Застосування цього методу дозволило комплексно дослідити психологічне насильство як міждисциплінарне явище на межі права та психології (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2).

Метод прогнозування використано під час визначення перспектив удосконалення кримінального законодавства України та розвитку механізмів кримінально-правової протидії психологічному насильству в умовах цифровізації суспільства та розвитку інформаційних технологій (підрозділи 3.1, 3.2).

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем кримінальної відповідальності за психологічне насильство, на основі якого обґрунтовано нові наукові положення та розроблено пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства України.

У дисертаційному дослідженні отримані такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- обґрунтовано розуміння психологічного насильства як самостійної кримінально-правової категорії, що полягає в умисному протиправному впливі на психіку особи шляхом погроз, залякування, переслідування, приниження, ізоляції, примусу, маніпулятивного контролю чи інших дій психологічного характеру, спрямованих на придушення її волі, обмеження свободи волевиявлення або зміну поведінки всупереч її внутрішньому волевиявленню, внаслідок чого завдаються душевні страждання, порушується психічна недоторканність особи або заподіюється шкода її психічному здоров'ю;

- сформульовано кримінально-правові критерії відмежування психологічного насильства від суміжних форм психологічного впливу, а також від морально неприйнятної поведінки, яка не досягає рівня суспільної небезпечності, достатнього для криміналізації;

- розроблено кримінально-правову класифікацію форм психологічного насильства залежно від способу прояву та впливу на психіку, мети та механізму впливу, сфери реалізації, способу здійснення та наслідків для потерпілого, а також визначено найпоширеніші форми прояву такого насильства;

– розроблено концептуальні засади кримінально-правового реагування на цифрові форми психологічного насильства, зокрема кібербулінг, онлайн-переслідування, цифровий контроль та інші форми систематичного психологічного впливу із використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

– обґрунтовано необхідність нормативного закріплення єдиного підходу до визначення психологічного насильства в кримінальному законодавстві України та запропоновано напрями вдосконалення законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за його прояви з урахуванням принципу правової визначеності та міжнародних стандартів захисту прав людини;

вдосконалено:

– наукові підходи до співвідношення понять «насильство», «психічне насильство», «психологічне насильство», «погроза» та «психологічний вплив» у кримінальному праві;

– положення щодо кримінально-правової оцінки психологічного насильства під час кваліфікації домашнього насильства, доведення до самогубства, торгівлі людьми, примушування та інших кримінальних правопорушень, у механізмі вчинення яких психологічний вплив має самостійне кримінально-правове значення;

– наукові підходи до встановлення причинно-наслідкового зв'язку між психологічним насильством та негативними наслідками для потерпілої особи з урахуванням особливостей психологічного впливу на людину;

– положення щодо використання спеціальних психологічних знань та результатів судово-психологічної експертизи при встановленні фактів психологічного насильства та оцінці його наслідків;

– підходи до тлумачення ознаки систематичності психологічного насильства у кримінально-правовому аспекті.

набуло подальшого розвитку:

– наукові положення щодо еволюції поняття насильства у кримінально-правовій доктрині та законодавстві України;

– підходи до класифікації форм насильства у кримінальному праві;

– наукові уявлення про роль психологічного насильства у механізмі підкорення волі потерпілого;

– концептуальні підходи до гармонізації кримінального законодавства України з міжнародними та європейськими стандартами у сфері протидії насильству;

– теоретичні положення щодо забезпечення кримінально-правової охорони психічного здоров'я людини як самостійної соціальної цінності;

– наукові підходи до визначення місця психологічного насильства у системі насильницьких кримінальних правопорушень та його значення для формування сучасної кримінально-правової політики у сфері захисту особи.

По закінченню доповіді Поліщук Я. Р. присутніми поставлені такі запитання:

Доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Тавлуй О. В., запитала: «Які кримінально-правові критерії дозволяють відмежувати психологічне насильство від інших форм психологічного впливу та морально неприйнятної поведінки?»

Поліщук Я. Р. відповіла, що психологічне насильство відрізняється від інших форм психологічного впливу підвищеним рівнем суспільної небезпечності та цілеспрямованим втручанням у психічну сферу особи з метою контролю її поведінки, примушування до певних дій або заподіяння психічних страждань. Його кримінально-правове відмежування здійснюється за такими критеріями: характер впливу (залякування, погрози, приниження, переслідування, маніпуляції тощо), мета впливу (домінування, підкорення чи контроль над потерпілим), інтенсивність і тривалість впливу, а також наявність негативних наслідків або реальної загрози їх настання для психічного здоров'я особи. Водночас аморальна чи конфліктна поведінка не утворює психологічного насильства, якщо вона не супроводжується психологічним примусом, не обмежує свободу волевиявлення особи та не створює реальної загрози заподіяння істотної шкоди її психічному здоров'ю.

Професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Коломієць Ю. Ю., запитала: «Який із поширених проявів психологічного насильства, на Вашу думку, є найбільш суспільно небезпечним з точки зору кримінального права та чим обумовлена така оцінка?»

Поліщук Я. Р. відповіла, що на її думку, найбільш суспільно небезпечним проявом психологічного насильства є переслідування (сталкінг). На відміну від багатьох інших форм психологічного насильства, сталкінг поєднує у собі декілька способів негативного впливу на потерпілого, зокрема залякування, погрози, нав'язливий контроль, втручання в приватне життя та постійне створення атмосфери страху. Його особлива небезпечність полягає в систематичному характері та здатності тривалий час впливати на психічний стан особи, обмежуючи свободу її пересування, спілкування та реалізацію інших прав. Крім того, сталкінг нерідко виступає передумовою ескалації насильницької поведінки та може переростати у фізичне насильство або інші тяжкі правопорушення. Саме поєднання тривалого психологічного впливу, високого рівня втручання в особисту сферу потерпілого та потенціалу подальшої ескалації

дозволяє розглядати сталкінг як один із найнебезпечніших проявів психологічного насильства.

Доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Іванова В. П. запитала: «Яка з проаналізованих держав демонструє найбільш ефективну модель законодавчого регулювання психологічного насильства та які чинники зумовлюють її переваги порівняно з іншими країнами?»

Поліщук Я. Р. відповіла, що, на її думку, серед проаналізованих держав найбільш комплексну та ефективну модель правового регулювання психологічного насильства сформувала Франція. Перевагою французького підходу є те, що законодавець не обмежується реагуванням лише на окремі прояви психологічного насильства, а забезпечує кримінально-правову охорону особи від різних його форм, зокрема психологічного насильства в сімейних відносинах, переслідування (сталкінгу), моральних домагань на робочому місці та в інших сферах суспільного життя. Важливо також, що французьке законодавство враховує специфіку психологічної шкоди та дозволяє притягати до відповідальності за систематичний психологічний вплив навіть за відсутності фізичного насильства. Саме комплексність правового регулювання, широкий перелік охоплених форм психологічного насильства та належна увага до захисту психічної недоторканності особи дозволяють розглядати французький досвід як один із найбільш перспективних для врахування у процесі вдосконалення законодавства України.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – завідувач кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент **Степаненко Оксана Василівна**.

Науковий керівник зазначила, що у своїй роботі дисертантці вдалося повністю виконати поставлені завдання дослідження завдяки використанню сукупності філософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, зокрема: діалектичного, історико-правового, формально-юридичного, системно-структурного, порівняльно-правового, логіко-семантичного та інших методів пізнання. З метою отримання достовірних і об'єктивних результатів дослідження усі методи використовувалися у взаємозв'язку та взаємозалежності.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній вперше обґрунтовано розуміння психологічного насильства як самостійної кримінально-правової категорії та сформульовано кримінально-правові критерії відмежування психологічного насильства від суміжних форм психологічного впливу, а також від морально неприйнятної поведінки, яка не досягає рівня суспільної небезпечності, достатнього для криміналізації.

Також авторкою розроблено кримінально-правову класифікацію форм психологічного насильства залежно від способу прояву та впливу на психіку,

мети та механізму впливу, сфери реалізації, способу здійснення та наслідків для потерпілого, а також визначено найпоширеніші форми прояву такого насильства.

Крім того, у дослідженні розроблено концептуальні засади кримінально-правового реагування на цифрові форми психологічного насильства, зокрема кібербулінг, онлайн-переслідування, цифровий контроль та інші форми систематичного психологічного впливу із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

А також авторкою доведено необхідність нормативного закріплення єдиного підходу до визначення психологічного насильства в кримінальному законодавстві України та запропоновано напрями вдосконалення законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за його прояви з урахуванням принципу правової визначеності та міжнародних стандартів захисту прав людини.

Поліщук Я. Р. повністю виконано індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. У процесі роботи з підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Поліщук Я. Р. проявила себе як наполеглива, здібна та вдумлива дослідниця. На належному рівні та своєчасно виконувала індивідуальний навчальний план, має високі оцінки.

Науковим керівником зазначено, що дисертація Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

У обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Туляков В. О., який надав високу оцінку дисертації, кількості та характеру досліджених у ній питань, ґрунтовності дослідження, вдалості та значущості висновків, відмітив слушність пропозицій та рекомендацій. Відзначив відображення основних положень дисертації у публікаціях Поліщук Я. Р. Зазначив, що дисертація Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Стрельцов Є. Л. підкреслив актуальність теми, значущість проблематики для теорії та практики, вдалу архітектоніку роботи, правильне розкриття питань, вказаних у роботі, повне досягнення мети та завдань дослідження. Вказав, що дисертація Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»,

є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального права, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, доцент Полянський Є. Ю. відмітив високий науковий рівень дослідження, актуальність, повноту висновків. Вказав, що дисертація Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Хильченко А. С. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Вказала на окремі дискусійні питання, які носять рекомендаційний характер. Дисертація Поліщук Я. Р. на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за
психологічне насильство», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Обґрунтування вибору теми дослідження. Проблематика психологічного насильства у сучасному суспільстві набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку зі зміною форм міжособистісної взаємодії, розвитком цифрового середовища, поширенням домашнього насильства та збільшенням випадків прихованого психологічного впливу на особу. На відміну від фізичного, психологічне насильство часто не залишає очевидних зовнішніх проявів, однак здатне спричиняти глибокі та тривалі наслідки для психічного здоров'я людини, її соціальної адаптації та здатності реалізовувати власні права й свободи.

У сучасній кримінально-правовій доктрині питання психологічного насильства залишається дискусійним. Відсутність єдиного підходу до визначення його сутності, ознак та форм прояву ускладнює практику застосування кримінального законодавства та негативно впливає на ефективність захисту потерпілих осіб. Водночас чинне законодавство України використовує низку суміжних понять – «психічне насильство», «психологічне

насильство», «погроза», «психологічний вплив», – не забезпечуючи їх достатньої термінологічної узгодженості.

Актуальність теми обумовлена також зростанням кількості правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, булінгом, психологічним тиском у трудових відносинах, а також поширенням інформаційних технологій, що створюють нові форми впливу на психіку людини. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні комплексного наукового підходу до розуміння психологічного насильства як самостійної кримінально-правової категорії.

Особливого значення дослідження набуває в умовах європейської інтеграції України та необхідності гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами захисту прав людини. Практика Європейського суду з прав людини, положення Стамбульської конвенції та міжнародних актів у сфері протидії насильству вимагають від держави створення ефективних правових механізмів запобігання психологічному насильству та захисту потерпілих.

Таким чином, вибір теми дослідження «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство» обумовлений необхідністю комплексного теоретичного осмислення даного явища, удосконалення понятійного апарату кримінального права, а також вироблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності кримінально-правового реагування на різні форми психологічного впливу. Актуальність теми зумовлюється також потребою усунення прогалин і колізій у кримінальному законодавстві України, вироблення чітких критеріїв кваліфікації відповідних діянь та забезпечення єдності правозастосовної практики.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці українських та зарубіжних учених у галузі кримінального права, кримінології, психології та теорії держави і права, у яких досліджуються загальнотеоретичні та спеціальні проблеми кримінально-правової протидії насильству, зокрема питання поняття та ознак насильства, криміналізації суспільно небезпечних діянь, пов'язаних із психологічним впливом на особу, правової природи психологічного насильства, а також особливостей кримінальної відповідальності за його вчинення. Значна увага у наукових дослідженнях приділяється питанням кваліфікації діянь, пов'язаних із психологічним насильством, встановленню меж кримінально-правового втручання, проблемам доказування та визначення суспільно небезпечних наслідків психологічного впливу.

Значний внесок у дослідження даної проблематики серед вітчизняних науковців зробили: А. Б. Блага, В. І. Борисов, О. С. Бондаренко, І. А. Ботнаренко, Р. В. Вереша, Л. М. Герасіна, Є. С. Гіденко, О. О. Гриньків, О. М. Гумін, О. Л. Гуртовенко, І. І. Давидович, О. М. Джужа, А. Я. Донченко, О. О.

Дудоров, О. І. Зінсу, В. П. Іванова, О. М. Ігнатов, Р. В. Кифлюк, І. В. Козич, Д. О. Колодін, І. А. Кочергіна, О. В. Лапа, В. О. Навроцький, Л. А. Наконечна, В. А. Оверчук, І. В. Озерський, О. І. Саско, К. О. Сахарова, Г. М. Собко, А. А. Сорокіна, О. С. Сотула, О. В. Степаненко, Є. Л. Стрельцов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, М. І. Хавронюк, А. Я. Шугало та ін. Серед зарубіжних дослідників вивченням психологічного насильства та його проявів займалися: Дж. Бартц, Л. Блісс, Л. Вокер, С. Вуд, С. Галді, Дж. Горрокс, Л. Гудман, Е. Гутовські, М. Джонсон, Г. Дуглас, М. Ідзумі, М.-Ф. Ірігоєн, М. Йошихама, С. Камано, Д. Кан, Е. Кім, В. Кляйн, Б. Крахе, В. Кумарі, Г. Лейманн, Й. Лім, А. Лоцін, М. Маріні, Д. Норс, М. Окуяма, К. О'Лірі, Й. Осада, В. Раян, П. Сміт, Е. Старк, Т. Фудзівара, В. Чінквеграна, Б. Чо та ін.

У науковій літературі питання насильства традиційно розглядаються крізь призму фізичного впливу, тоді як психологічне насильство тривалий час залишалося недостатньо дослідженим. Окремі аспекти цієї проблематики аналізувалися під час дослідження домашнього насильства, примусу, погроз, булінгу та інших форм психоемоційного впливу, однак комплексного підходу до розуміння психологічного насильства як окремої кримінально-правової категорії досі не сформовано.

Наукова дискусія характеризується відсутністю єдиного підходу до визначення поняття «психологічне насильство», його змісту, ознак та критеріїв відмежування від суміжних форм протиправної поведінки. Дискусійними залишаються також питання щодо меж криміналізації психологічного насильства та форм його прояву. Саме це зумовлює необхідність подальшого теоретичного дослідження відповідної проблематики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до планів Південного регіонального центру Національної академії правових наук України: 234/2-Б «Роль правничої науки у вдосконаленні національної правової системи в рамках глобального партнерства та євроінтеграційного розвитку України» на 2025-2030 роки та №148/3-Б «Регіональна юридична наука: сучасні завдання» на 2019-2024 роки; науково-дослідної роботи кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» «Тенденції та напрямки сучасного розвитку кримінального права» на 2021-2025 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини у людиноцентристському вимірі у цифрову еру» на 2021-2025 роки (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є комплексний аналіз психологічного насильства як кримінально-правової категорії, визначення його сутності, ознак та форм прояву, дослідження

особливостей кримінально-правового регулювання відповідальності за діяння, пов'язані з психологічним насильством, а також обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

- дослідити еволюцію поняття «насильство» у кримінально-правовій доктрині;
- визначити сутність та надати визначення психологічного насильства;
- дослідити міжнародний досвід кримінально-правового регулювання психологічного насильства;
- встановити проблеми термінологічної неузгодженості у чинному законодавстві;
- визначити взаємозв'язок психологічного насильства та психологічного впливу;
- здійснити класифікацію психологічного насильства;
- визначити особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із психологічним насильством;
- проаналізувати вплив цифрового середовища на поширення нових форм психологічного насильства;
- визначити пріоритетні напрямки удосконалення законодавства у сфері регулювання психологічного насильства, з урахуванням міжнародного досвіду;
- сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства України у сфері регулювання відповідальності за психологічне насильство з урахуванням міжнародних і європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері кримінально-правового регулювання та протидії психологічному насильству.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за психологічне насильство.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження складає система філософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання правових явищ, комплексне застосування яких забезпечило всебічність, об'єктивність та наукову достовірність отриманих результатів. Використання відповідних методів дослідження обумовлювалося особливостями мети, завдань, об'єкта та предмета дисертаційної роботи.

Діалектичний метод використано як універсальний метод наукового пізнання, що дозволив дослідити психологічне насильство як динамічне соціально-правове явище, яке змінюється залежно від розвитку суспільних відносин, кримінального законодавства та міжнародних стандартів захисту прав людини. За допомогою цього методу досліджено взаємозв'язок між соціальними

процесами, розвитком інформаційного суспільства та трансформацією форм насильницької поведінки.

Історико-правовий метод застосовано під час дослідження генезису поняття «наси́льство» у правовій доктрині та законодавстві України, починаючи з періоду Київської Русі та закінчуючи сучасним етапом розвитку кримінального права. Використання цього методу дозволило простежити еволюцію уявлень про фізичне, психічне та психологічне насильство, а також встановити закономірності розвитку відповідного нормативного регулювання (підрозділ 1.1).

Формально-юридичний метод використано при аналізі положень Конституції України, Кримінального кодексу України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», міжнародно-правових актів та інших нормативно-правових джерел. Завдяки цьому методу досліджено зміст кримінально-правових норм, що регулюють питання насильства, визначено особливості законодавчого закріплення понять «психічне насильство», «психологічне насильство», «погроза», «примус», «психологічний вплив» та інших суміжних категорій (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 3.1).

Системно-структурний метод дозволив визначити місце психологічного насильства у системі кримінально-правових категорій, встановити його структурні елементи, ознаки та форми прояву. За допомогою цього методу здійснено класифікацію видів психологічного насильства (підрозділи 1.2, 2.2).

Порівняльно-правовий метод застосовано під час аналізу законодавства зарубіжних держав та міжнародних стандартів у сфері протидії психологічному насильству. Використання цього методу дозволило встановити спільні та відмінні риси правового регулювання психологічного насильства у різних правових системах, а також визначити перспективи імплементації позитивного міжнародного досвіду у національне законодавство України (підрозділи 1.2, 3.2).

Метод аналізу та синтезу використовувався при опрацюванні наукових підходів до розуміння поняття «наси́льство», узагальненні позицій учених щодо сутності психологічного насильства та формуванні авторського визначення відповідної категорії. Аналіз дозволив виокремити основні ознаки психологічного насильства, а синтез – сформулювати комплексний підхід до його розуміння у кримінальному праві (підрозділи 1.1, 1.2).

Логіко-семантичний метод застосовано для дослідження змісту та співвідношення понять «наси́льство», «психологічне насильство», «погроза», «примус», «психоемоційний вплив» тощо. За допомогою цього методу здійснено уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження та виявлено термінологічні неузгодженості чинного законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 3.1).

Метод правового моделювання використано під час розроблення пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства України у сфері

протидії психологічному насильству. За допомогою цього методу сформульовано пропозиції щодо законодавчого закріплення поняття психологічного насильства, удосконалення механізмів кримінально-правового захисту потерпілих та вдосконалення кваліфікації відповідних кримінальних правопорушень (підрозділи 1.2, 3.1, 3.2).

Метод узагальнення судової практики застосовано при дослідженні рішень Верховного Суду, практики національних судів та Європейського суду з прав людини щодо кримінально-правової оцінки психологічного насильства. Це дозволило виявити основні проблеми правозастосування та сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності правового реагування на відповідні прояви (підрозділи 1.1, 3.1).

Психолого-правовий метод використано для дослідження особливостей впливу психологічного насильства на психічний стан потерпілої особи, механізмів формування психологічної залежності, страху, приниження та інших негативних психоемоційних наслідків. Застосування цього методу дозволило комплексно дослідити психологічне насильство як міждисциплінарне явище на межі права та психології (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2).

Метод прогнозування використано під час визначення перспектив удосконалення кримінального законодавства України та розвитку механізмів кримінально-правової протидії психологічному насильству в умовах цифровізації суспільства та розвитку інформаційних технологій (підрозділи 3.1, 3.2).

Нормативною основою дослідження є Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», міжнародно-правові акти у сфері захисту прав людини, інші нормативно-правові акти національного законодавства, а також норми законодавства окремих іноземних держав у сфері регулювання відповідальності за психологічне насильство.

Емпіричну основу дослідження становлять рішення судів, розміщені в Єдиному реєстрі судових рішень, правові висновки Верховного Суду, а також правові позиції Європейського Суду з прав людини у сфері протидії психологічному насильству, що дозволяють комплексно оцінити сучасний стан кримінально-правового регулювання відповідальності за психологічне насильство та визначити основні напрями його вдосконалення.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем кримінальної відповідальності за психологічне насильство, на основі якого обґрунтовано нові наукові положення та розроблено пропозиції щодо вдосконалення кримінального законодавства України.

У дисертаційному дослідженні отримані такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- обґрунтовано розуміння психологічного насильства як самостійної кримінально-правової категорії, що полягає в умисному протиправному впливі на психіку особи шляхом погроз, залякування, переслідування, приниження, ізоляції, примусу, маніпулятивного контролю чи інших дій психологічного характеру, спрямованих на придушення її волі, обмеження свободи волевиявлення або зміну поведінки всупереч її внутрішньому волевиявленню, внаслідок чого завдаються душевні страждання, порушується психічна недоторканність особи або заподіюється шкода її психічному здоров'ю;

- сформульовано кримінально-правові критерії відмежування психологічного насильства від суміжних форм психологічного впливу, а також від морально неприйнятної поведінки, яка не досягає рівня суспільної небезпечності, достатнього для криміналізації;

- розроблено кримінально-правову класифікацію форм психологічного насильства залежно від способу прояву та впливу на психіку, мети та механізму впливу, сфери реалізації, способу здійснення та наслідків для потерпілого, а також визначено найпоширеніші форми прояву такого насильства;

- розроблено концептуальні засади кримінально-правового реагування на цифрові форми психологічного насильства, зокрема кібербулінг, онлайн-переслідування, цифровий контроль та інші форми систематичного психологічного впливу із використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

- обґрунтовано необхідність нормативного закріплення єдиного підходу до визначення психологічного насильства в кримінальному законодавстві України та запропоновано напрями вдосконалення законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за його прояви з урахуванням принципу правової визначеності та міжнародних стандартів захисту прав людини;

вдосконалено:

- наукові підходи до співвідношення понять «насильство», «психічне насильство», «психологічне насильство», «погроза» та «психологічний вплив» у кримінальному праві;

- положення щодо кримінально-правової оцінки психологічного насильства під час кваліфікації домашнього насильства, доведення до самогубства, торгівлі людьми, примушування та інших кримінальних правопорушень, у механізмі вчинення яких психологічний вплив має самостійне кримінально-правове значення;

- наукові підходи до встановлення причинно-наслідкового зв'язку між психологічним насильством та негативними наслідками для потерпілої особи з урахуванням особливостей психологічного впливу на людину;

- положення щодо використання спеціальних психологічних знань та результатів судово-психологічної експертизи при встановленні фактів психологічного насильства та оцінці його наслідків;

- підходи до тлумачення ознаки систематичності психологічного насильства у кримінально-правовому аспекті.

набуло подальшого розвитку:

- наукові положення щодо еволюції поняття насильства у кримінально-правовій доктрині та законодавстві України;

- підходи до класифікації форм насильства у кримінальному праві;

- наукові уявлення про роль психологічного насильства у механізмі підкорення волі потерпілого;

- концептуальні підходи до гармонізації кримінального законодавства України з міжнародними та європейськими стандартами у сфері протидії насильству;

- теоретичні положення щодо забезпечення кримінально-правової охорони психічного здоров'я людини як самостійної соціальної цінності;

- наукові підходи до визначення місця психологічного насильства у системі насильницьких кримінальних правопорушень та його значення для формування сучасної кримінально-правової політики у сфері захисту особи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні висновки, наукові положення і практичні рекомендації, можуть бути використані у:

правотворчій діяльності – у процесі вдосконалення положень Кримінального кодексу України та інших нормативно-правових актів, що регулюють питання протидії психологічному насильству, домашньому насильству, булінгу, переслідуванню та іншим формам психоемоційного впливу на особу. Сформульовані пропозиції можуть бути враховані під час підготовки законопроектів, спрямованих на усунення прогалин і колізій у кримінальному законодавстві, удосконалення конструкцій складів кримінальних правопорушень та уточнення меж кримінальної відповідальності за психологічне насильство;

правозастосовній сфері – в діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду під час кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із психологічним насильством, а також при вирішенні питань доказування, оцінки висновків судово-психологічних експертиз та встановлення причинно-наслідкового зв'язку між психологічним впливом і негативними наслідками для потерпілої особи (Акт впровадження в практичну діяльність Головного управління Національної поліції в Одеській області від 05.05.2026 р.,

Акт про впровадження наукових розробок в практичну діяльність Київського районного суду м. Одеси від 08.05.2026 р.). Окремі положення роботи можуть стати основою для розроблення методичних рекомендацій, практичних посібників та узагальнень судової практики у відповідній сфері;

науково-дослідній діяльності – в подальших наукових розробках проблем кримінальної відповідальності за психологічне насильство, насильницькі кримінальні правопорушення та захист психічного здоров'я особи кримінально-правовими засобами. Вони також можуть слугувати підґрунтям для проведення міждисциплінарних досліджень на стику кримінального права, кримінології, психології та теорії держави і права.

освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін кримінально-правового циклу, зокрема курсів «Кримінальне право України», «Кваліфікація кримінальних правопорушень», «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи», а також при підготовці навчально-методичних матеріалів, підручників, практикумів і науково-практичних коментарів до кримінального законодавства (Акт про впровадження наукових розробок в навчальну та науково-дослідну діяльність Національного університету «Одеська юридична академія» від 11.05.2026 р.).

Апробація матеріалів дисертації. Дисертацію виконано та обговорено на кафедрі кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Теоретичні висновки, сформульовані у дисертації, доповідалися та обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія» «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану» (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів» (м. Одеса, 26 квітня 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.).

Публікації. Основні положення, висновки та пропозиції, що містяться в дисертації, відображено в 3 наукових статтях, які опубліковано в наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Публікації, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Поліщук Я. Р. Стан наукової розробленості поняття «наси́льство» в законодавстві та доктрині кримінального права України. *Juris Europensis Scientia*. 2025. № 6. С. 87-91. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2025.16>.
2. Поліщук Я. Р. Психологічне насильство у кримінальному праві України: законодавче визначення та доктринальне тлумачення. *Юридичний вісник*. 2025. № 6. С. 283-289. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2025.35>.
3. Поліщук Я. Р. Види психологічного насильства в кримінальному праві України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2026. № 79. С. 111-114. DOI: <https://doi.org/10.32782/2307-1745.2026.79.21>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати:

4. Поліщук Я. Р. Газлайтінг як різновид психологічного насильства. *Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса, 9 груд. 2022 р.)*. Одеса, 2022. С. 110-112. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ed602c62-99cb-44b7-b041-16231bd087aa/content>.
5. Поліщук Я. Р. Віктимблеймінг: поняття та його прояви в сучасному суспільстві. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2023 р.)*. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 262-264. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/79425838-23c0-46c7-8bf0-f2179da9a290/content>.
6. Поліщук Я. Р. Психологічне насильство як актуальна проблема сьогодення: кримінально-правовий аспект. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квіт. 2024 р.)*. Одеса: Фенікс, 2024. С. 403-404. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/045e9f35-318d-4ca5-a91b-2848a1bd42d5/content>.
7. Поліщук Я. Р. Мобінг як різновид психологічного насильства: кримінально-правовий аспект. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 16 трав. 2025 р.)*. Одеса: Фенікс, 2025. Т. 1. С. 533-535. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/662110d2-8789-455c-8e56-b1224cb668da/content>.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною завершеною науковою працею. Усі наукові положення, висновки та пропозиції, сформульовані в її межах, є результатом особистих наукових пошуків автора і відображають його індивідуальний внесок у розвиток відповідної галузі науки кримінального права.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене, вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Поліщук Яни Романівни на тему: «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 17 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Поліщук Я. Р. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство» представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Поліщук Яни Романівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Поліщук Яни Романівни на тему «Кримінальна відповідальність за психологічне насильство», зокрема:

1. **Голова ради** – Колодін Денис Олексійович, д.ю.н., професор, декан факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

Рецензенти:

2. Стрельцов Євген Львович, д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Іванова Вероніка Петрівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія».

Офіційні опоненти:

4. Блага Алла Борисівна, д.ю.н., доцент, завідувач кафедри цивільного та кримінального права і процесу Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

5. Сотула Олександр Сергійович, д.ю.н., професор, професор кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності Херсонського державного університету.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук (докторів філософії в галузі «Право») за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 17; проти – немає; утримались – немає.

**Головуючий на засіданні,
декан факультету
прокуратури та слідства (КЮ)
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор**

Денис КОЛОДІН